

Ettevõtluse säilitamise ja laiendamise (BR&E) projekti tulemused Kagu-Eesti



With funding by the European Union



Projekt viidi ellu Euroopa Komisjoni ja Maailmapanga Baltikumi järelejõudmispiirkondade algatuse (Baltics-CuRI) raames. BR&E uuringut täiendati muude analüütiliste meetmetega. Hetkel arutatakse uuringu tulemusi kohalike sidusrühmadega.

Projekti üldinfo

- ▶ Ajaperiood: Kagu-Eesti ettevõtjate küsitlus viidi läbi **13. maist 22. juulini 2025**.
- ▶ Küsitletud ettevõtjate arv: **70** (kokku kõikidest Kagu-Eesti piirkonna omavalitsustest).
- ▶ Küsitlajad: **14** vabatahtlikku maakondlikest arenduskeskustest, kohalikest omavalitsustest, klastritest/liitudest, haridusametustest ja ettevõtjate seast.
- ▶ Tegevuskava: küsitluse andmeid kasutati ettevõtluse parandamise tegevuskava väljatöötamiseks koostöös Kagu-Eesti ettevõtlust toetavate organisatsioonide, haridusametustega ja teistega.

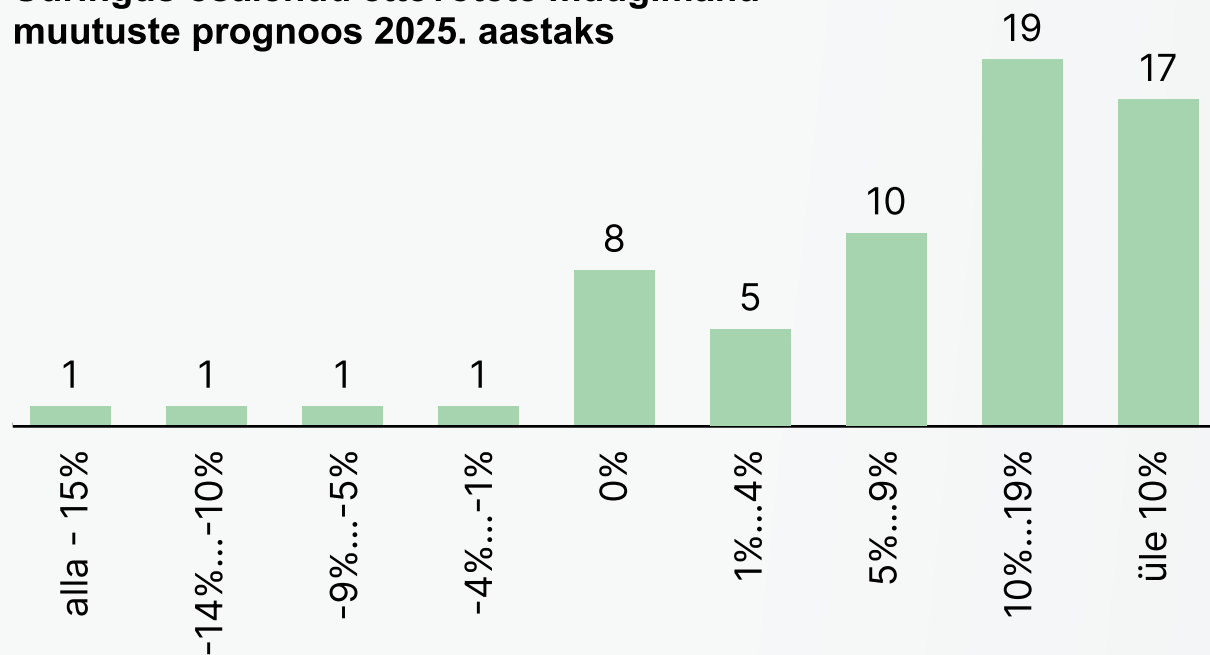
Uuringu peamised tulemused

Positiivsed aspektid

Tulevikuväljavaated ja motivatsioonitegurid

- ▶ 94% ettevõtjatest eeldab müügi käibe säilitamist või kasvu

Uuringus osalenud ettevõtete müügi mahu muutuste prognoos 2025. aastaks



- ▶ 49% prognoosib, et ärikeskkond paraneb järgmise 5 aasta jooksul, samas kui 21% eeldab, et see halveneb ja 10% ei näe muutusi.
- ▶ Peamine põhjus Kagu-Eestis tegutsemiseks on päritolu piirkonnast ja olemasolevad sidemed piirkonnaga (majanduslikud tegurid on vähem olulised).
- ▶ Olulisemad koostöövõrgustikud on seotud:
 - ♦ turu ja klientidega,
 - ♦ tooraine ja komponentide tarnijatega,
 - ♦ hariduse ja koolitustega.

Peamised probleemid

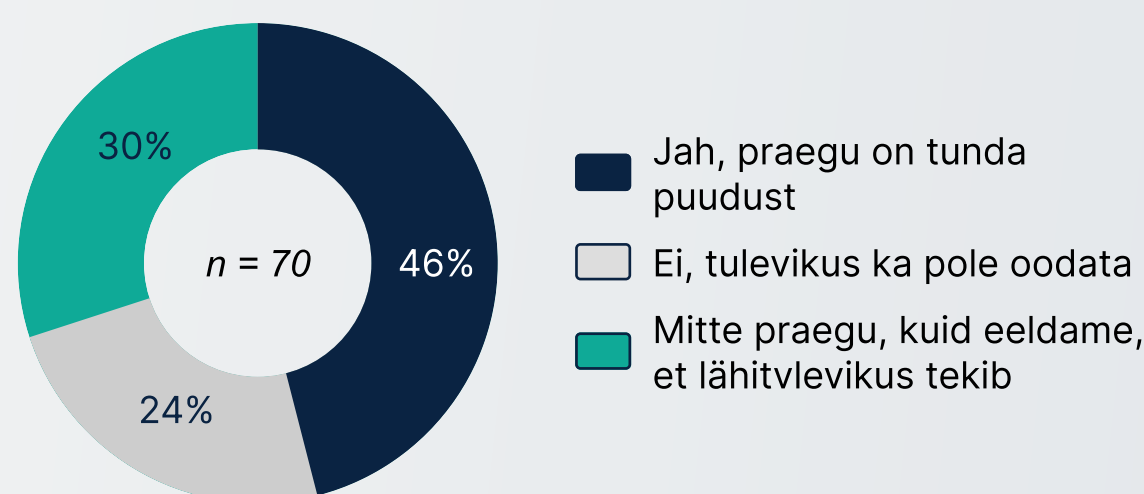
Ettevõtte arendamiseks vajalike ruumide ja kinnisvara puudus

- ▶ 28% ettevõtetest vastas, et laienemiseks ei ole piisavalt ruume ja kinnisuid.

Inimressurssidega seotud probleemid

- ▶ 46% kogeb spetsialistide ja oskustööjõu puudust.
- ▶ 30% prognoosib spetsialistide ja oskustööjõu puudust lähitulevikus.

Spetsialistide ja oskuste puudus ja prognoos



Probleemid rahastamisega

- ▶ Peamine rahastamisallikas on omavahendid.
- ▶ 65% vastanutest kasutab pangalaene, kuid probleemina on välja toodud, et pangad ei soovi piirialadele laenu anda või pakuvad ebasoodsaid tingimusi.
- ▶ Ettevõtjad kritiseerivad liigset koormust, bürokraatiat ja vähest paindlikkust Euroopa Liidu toetuste kasutamisel.

Avalike teenuste kvaliteet piirkonnas

Kõrgeima hinnanguga teenused

- ▶ Avalik julgeolek ja kord
- ▶ Ehitus- ja kasutuslubade ning äritegevuse lubade andmine
- ▶ Suhtlemine ettevõtetega
- ▶ Kool ja haridus
- ▶ Jäätmeäritlus

Madalaima hinnanguga teenused

- ▶ Ühistransport
- ▶ Elamuarendus
- ▶ Kommunaalteenuste ja taristu arendamine
- ▶ Äripindade ja ruumide kättesaadavus
- ▶ Majandusarengu teenused

Uuringu käigus tuvastati neli peamist probleemi

1. Hinnatõus ja muud kuludega seotud teemad

- ♦ Energiakulud, materjali, komponentide jms kulud, tööjõukulud
- ♦ Üldine majanduslik olukord, konkurents
- ♦ Kaugus olulisematest/ suurematest turgudest

2. Tööjõu kättesaadavus

- ♦ Tööjõu kättesaadavus
- ♦ Kvalifitseeritud tööjõu puudus (nt arstid)
- ♦ Noorte piirkonda meelitamine

3. Ebapiisav ja paindumatu toetus

- ♦ Toetustele võiks olla parem ligipääs arvestades piiräärset asukohta
- ♦ Oleks vaja tuge kinnisvara investeeringute ja -arendusega
- ♦ Bürokratiat tuleks vähendada
- ♦ Piirkonda võiks toetada maksuerisustega

4. Avalike teenuste ja taristu parendamine

- ♦ Bussiliiklus
- ♦ Tänavavalgustus

Tegevuskava eelnõu

A-tase – kohalikud meetmed

Saab rakendada Kagu-Eesti piirkonna institutsioonide/organisatsioonide poolt.

- ▶ **Elukeskkond, ühenduvus, transport**
 - ♦ Elamumajanduse arendamine
 - ♦ Ühistranspordi liinivõrgu ja ühenduvuse arendamine
 - ♦ Ettevõtete-ülelised lahendused tööjõu transpordi korraldamiseks
 - ♦ Kergliiklusteede võrgustiku arendamine
- ▶ **Ettevõtluskeskkond, taristu, tehnoloogia ja koostöö**
 - ♦ Ettevõtlustaristu arendamine, sh tööstuspargid, laopinnad jms
 - ♦ Mikroenergiavõrkude paigaldamine kogukondadesse
 - ♦ Ettevõtete koostöö võimestamine teenuste tellimisel
- ▶ **Tööjõud ja oskuste arendamine**
 - ♦ Koostöös kutsehariduskoolidega kohapealsete täiendõppekeskuste arendamine ning praktikaprogrammide loomine
 - ♦ Sisseelamise kiirkursuste programmi koostamine, spetsiifiliste koolituste toomine regiooni ning sertifitseerimisprotsesside toetamine
- ▶ **Maine, turundus, kogukond**
 - ♦ Piirkonna ja tarneahelate mainekampaaniad
 - ♦ Ettevõtjate koostöö turunduses
 - ♦ Kohalike toodete aktiivsem tutvustamine regioonis ja Eestis
- ▶ **Rahastamine, toetused**
 - ♦ Piirkondlikult sihitud rahastusmeetmete väljatöötamine ja rakendamine
 - ♦ Rahastusvahendite taotlemise ja kasutamise sisulise toe pakkumine regioonis

B-tase – riiklikud meetmed

Nõuab riikliku tasandi institutsioonide kaasamist.

- ▶ **Elukeskkond, ühenduvus, transport**
 - ♦ Ürielarumute rajamise rahastamine
 - ♦ Elektriautode laadimisvõrgustiku arendamine ja liitumise soodustamine
- ▶ **Ettevõtluskeskkond, taristu, tehnoloogia ja koostöö**
 - ♦ Interneti valguskaabli, satelliitlahenduste ja mobiilside arendamine
 - ♦ Taastuvenergia tootmise ja kasutamise võimaldamine
 - ♦ Rohetehnoloogiate kasutamise soodustamine
- ▶ **Tööjõud ja oskuste arendamine**
 - ♦ Kriitilise tööjõupuudusega valdkondades paindlikum välistööjõu värbamine
 - ♦ Ettevõtete ja teadusasutuste koostöö jätkuv nügimine
- ▶ **Maine, turundus, kogukond**
 - ♦ Kohaliku turismifondi loomine
- ▶ **Rahastamine, toetused**
 - ♦ Piirkondlike maksuerisuste kaalumise
 - ♦ Erinevate ettevõtluskeskkonda toetavate toetusmeetmete arendamine ja rakendamine
 - ♦ Riiklik programm kohalike hangete toetamiseks
 - ♦ Laenukindlustustoode riigi garantiiga
 - ♦ Toetusmeetmete rahastuse kasutamise lihtsustamine

Järgmised sammud

BR&E uuringu tulemusi ja tegevuskava eelnõu arutatakse kohalike sidusrühmadega ning kui tegevuskava valmib, on see praktiline juhend kohalikele omavalitsustele, avaliku sektori asutustele, Maailmapangale ja Euroopa Komisjonile tulevaste regionaalarengu meetmete kavandamiseks!